

explication. The correlation relations between the reflection of portrait characteristics in the perception of the carrier of the corresponding mentality are determined. The linguistic expression of lexical and semantic content of the physical, psychological, and status characteristics of women, as well as the importance of verbalization of speech for typology of images are analyzed. The analysis of the influence of linguistic means of creating an image and determining the status of heroes in the palette of characters of poetic texts by M. Voronyi is carried out. The reflection of the defining features of the author's idiosyncrasy on the creation of the linguistic character and the depiction of the external and internal characters of female characters is considered.

Key words: linguistic portrait, linguistic image, artistic-semantic filling, female character, author's characteristics, Mykola Voronyi.

УДК 37.011.3–051 (477)

Вишківська В. Б., Кушнірук С. А.

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті досліджується проблема формування професійної компетентності майбутніх учителів, готових працювати в умовах швидких інформаційно-технологічних змін, шляхом проектування студентами індивідуальних освітніх траєкторій; з'ясовується сутність категорій "готовність", "професійна компетентність", "індивідуальна освітня траєкторія", аналізуються основні елементи освітньої парадигми (цінності, мотиви, норми, мета, позиції учасників навчального процесу, форми і методи, засоби, контроль і оцінка), які мають бути враховані під час її побудови. Актуалізуються провідні тенденції розвитку професійної підготовки майбутніх учителів на етапі розбудови Нової української школи. Наголошується на перспективності обґрунтованої І. Зязюном логіки становлення вчителя-професіонала та на виключній значущості думки про те, що смислом педагогічної професії є орієнтація на людину як найвищу суспільну цінність.

Ключові слова: професійна готовність, компетентність, професійна діяльність, індивідуальна освітня траєкторія, Нова українська школа, самопідготовка, самореалізація.

Нове українське суспільство потребує нової української школи, яка, як зауважує Лілія Гриневич, має бути школою для життя у XXI ст. А це передбачає перехід від школи, яка напихає дітей знаннями, які дуже швидко застарівають, до школи компетенцій. Це не тільки знання, це вміння їх використовувати для власних індивідуальних і професійних завдань; це ставлення і цінності, а також вміння з позиції таких цінностей критично переосмислювати інформацію, вал якої зараз падає на дітей, і ми не можемо захистити їх від неї. Діти повинні вміти її критично осмислити... Щоб збудувати таку школу, потрібно перепідготувати вчителів, запропонувати новий стандарт і зміст освіти. Освіти, смислом і метою якої, як зазначав І. Зязюн, буде людина в постійному розвитку її духовності та різних видів досвіду, гармонії відносин із собою й іншими людьми, зі світом.

Отже, державі потрібна нова школа, а новій школі – новий учитель, готовий працювати в умовах швидких інформаційно-технологічних змін.

Проблема готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності досить широко і різноаспектно висвітлена в роботах О. Абдулліної, А. Алексюка, В. Бондаря, В. Вишківської, Б. Гершунського, К. Дурай-Новакової, М. Євтуха, І. Зязюна, О. Міщенко, В. Сластьоніна й ін.

Розвитку професійної компетентності вчителя присвячені роботи Н. Бібік, Л. Ващенко, І. Зимньої, Б. Ельконіна, Н. Кузьміної, С. Кушнірук, Л. Коваль, А. Коломієць, А. Маркової, Л. Мітіної, О. Овчарук, Є. Павлютенкова, О. Пометун, І. Прокопенко, С. Ракова, І. Родигіної, О. Савченко, А. Хуторського, М. Чошанова й ін.

Науковці по-різному підходять до тлумачення сутності цих категорій, до розуміння їхньої структури, взаємозв'язку, до визначення шляхів професійного зростання майбутніх педагогів. Так, Я. Коломинський обґрунтовує категорію готовності як певний рівень розвитку особистості, що припускає сформованість цілісної системи (особистісної готовності до праці та комунікативних якостей особистості).

Як важливу передумову цілеспрямованої діяльності, її регуляції, стійкості й ефективності, яка допомагає людині успішно виконувати свої обов'язки, правильно використовувати знання, досвід, особистісні якості, зберігати самоконтроль і перебудовувати свій спосіб дій за появи непередбачених перешкод тлумачать категорію "готовність" С. Максименко й О. Пелех [10].

Як сформовану спрямованість на професійну діяльність, наявність цікавості до предмета діяльності, розвинутого професійного мислення, потреби в самоосвіті в цій галузі розуміє її В. Сластьонін.

У наших попередніх роботах готовність трактувалася як компонент професійної компетентності майбутнього вчителя, що виявляється в його теоретичній і практичній готовності до педагогічної діяльності [3; 9; 19]. Наше бачення взаємозалежності досліджуваних категорій співзвучне з позицією Н. Кузьміної, Л. Спіріна, В. Сластьоніна, О. Щербакова й ін.

Водночас варто зауважити, що, незважаючи на достатню кількість наукових робіт, присвячених питанням формування професійної компетентності фахівців, проблема її розвитку шляхом проектування студентами-майбутніми вчителями індивідуальних освітніх траєкторій потребує більш детального розгляду.

Мета статті – спроба аналізу проблеми формування компетентності майбутніх учителів як результату професійної підготовки для роботи в умовах нової української школи.

А. Маркова та М. Чошанов доводять, що професійна готовність відображає інформованість суб'єкта про цілі, сутність, структуру, засоби, способи, особливості професійної діяльності (знання); володіння технологією цієї діяльності (уміння і навички); індивідуально-психологічними якостями спеціаліста, які забезпечують розуміння важливості професійної діяльності і прагнення до вдосконалення; здатність до нестандартного, творчого розв'язання професійних задач, які виникатимуть у процесі виконання професійних обов'язків [14; 18]. Крім того, готовність характеризується знанням необхідних нормативних актів, володінням спеціальними знаннями, освіченістю в суміжних галузях знань, широким професійним світоглядом і являє собою інтегративну якість особистості, яка визначає загальну спрямованість її професійної діяльності.

Водночас зазначених характеристик готовності фахівця до професійної діяльності сьогодні вже не достатньо, щоби задовольняти вимоги ринку праці, а головне – відповідати освітнім запитам сучасної учнівської аудиторії. І. Зязюн зазначив: "Якщо визнати, що смислом педагогічної професії і базовим компонентом педагогічної якості є орієнтація на людину, це вимагає зміни існуючої стратегії підготовки і орієнтації в роботі зі студентом на його безумовну здатність підняти себе до рівня творчої діяльності в системі "людина – людина" [6]. У центрі уваги майбутнього спеціаліста стає розвиток здібності до пробудження в іншому людської сутності, поєднаної з настановою на постійне професійно-особистісне самовдосконалення, професійне самовиховання. Можливість побудови активної позиції з'являється на основі теоретичного осмислення себе, своєї діяльності, своєї взаємодії з педагогічною реальністю. Це веде до трактування особистості майбутнього вчителя як саморозвиваючої, саморегулюючої системи, цілеспрямована активність якої в педагогічній сфері піднімається до рівня свідомої ціннісної вибірковості діяльності [6]. А зміст професійно-педагогічної підготовки, у свою чергу, постає як динамічне системне утворення, об'єм і глибина якого в основному визначаються інформаційними потребами студента [7].

Таке переосмислення стратегії професійної підготовки і самопідготовки майбутнього фахівця можливе в умовах побудови студентом індивідуальної освітньої траєкторії.

Проаналізуємо погляди деяких науковців на сутність категорії "індивідуальна освітня траєкторія". Так, як власний шлях реалізації особистого потенціалу кожного учня в освіті розглядає індивідуальну освітню траєкторію А. Хуторський [15].

Т. Коростіянець вважає, що "індивідуальна освітня траєкторія є цілеспрямованою освітньою програмою, що забезпечує студенту позиції суб'єкта вибору, розробки, реалізації освітнього стандарту при здійсненні викладачем педагогічної підтримки, самовизначення і самореалізації" [9].

Означений підхід до організації процесу професійної підготовки І. Зязюн називав індивідуально-креативним і зазначав, що сутність його полягає в такому: в орієнтації підготовки на самореалізацію (автокреацію) майбутнього вчителя у професійній сфері; у ціннісно-смісловому розумінні вчителя як педагогічної індивідуальності, задача розвитку якої вирішується під час навчання; у моменті творення вихователя з кожного студента шляхом актуалізації його сутнісно-родової здатності й потреби у виконанні виховних функцій; цільовій настанові на формування особистості креативного типу, для якої педагогічна творчість, "вихід за усталені стереотипи" стає способом професійного буття; у варіативно-пошуковому характері процесу підготовки, де активними "співучасниками" формування змісту учіння є самі студенти [6].

Під час побудови індивідуальних освітніх траєкторій, як стверджує Т. Годаванюк, необхідно враховувати такі основні елементи освітньої парадигми:

- цінності: вчення для самореалізації, для прояву і розвитку своїх особистісних якостей, для здійснення індивідуального призначення;
- мотиви: зацікавленість тих, хто навчається, у процесі навчання, задоволення від досягнення освітніх результатів; зацікавленість викладача в розвитку студентів, задоволення від спілкування з ними;
- норми: студенти переймають на себе відповідальність за своє вчення; авторитет викладача створюється завдяки його особистісним якостям і саморозвитку професійних і особистісних компетенцій;
- мета – спрямованість на оволодіння основами людської культури і ключовими компетенціями: ціннісно-смісловими, інформаційними, пізнавальними, комунікативними тощо;
- позиції учасників навчального процесу: педагог створює умови для самостійного вчення; взаємне партнерство викладача і студента;
- форми і методи: демократичні, динамічні форми організації навчального процесу; акцент на самостійній роботі студентів;
- засоби: традиційні підручники доповнюються ресурсами інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів масової інформації;
- контроль і оцінка: зміщення акценту на самоконтроль і самооцінку студентів [5].

Можна стверджувати, що побудова індивідуальної освітньої траєкторії забезпечить студенту – майбутньому фахівцеві якісно новий рівень професійної підготовки – сформовану професійну компетентність.

І. Зязюн визначає "компетентність" як здатність вирішувати професійні задачі певного визначеного класу, що потребує наявності реальних знань, умінь, навиків, досвіду, і зауважував, що професійно-педагогічна компетентність відображає готовність і здібність людини професійно виконувати педагогічні функції згідно із прийнятими в суспільстві на цей час нормативами і стандартами. Саме тому поняття компетентність має конкретно-історичну визначеність і може оцінюватися лише в практичній діяльності [6].

Близькою до розуміння сутності категорії "компетентність" І. Зязюном є позиція О. Пометун, яка розуміє компетентність як спеціально структуровані набори знань, умінь, навичок і ставлень, що їх набувають у процесі навчання [15]. Як здатність особи діяти трактує компетентність С. Бондар і зауважує, що жодна людина не діятиме, якщо вона особисто не зацікавлена в цьому. Учений додає, що природа компетентності така, що вона може проявлятися лише в органічній єдності із цінностями людини, тобто в умовах глибокої особистісної зацікавленості в даному виді діяльності [1].

Як засвідчує проведений аналіз визначень категорії "компетентність", в основі розуміння сутності даного феномена лежить розуміння його як набутої характеристики особистості, що сприяє успішному входженню молодої людини в життя сучасного суспільства, а також як інтегрованого результату, що передбачає зміщення акцентів із накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування і розвиток у студентів здатності практично діяти, застосовувати досвід діяльності в певній сфері [2; 4; 13; 16].

До названих тенденцій розвитку професійної підготовки фахівців у вищій школі з метою підвищення її якості, ефективності і доступності Т. Коваль, С. Кушнірук додають такі, як: підвищення рейтингу знань у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців; орієнтація професійної підготовки майбутніх фахівців на рефлексію; впровадження особистісно орієнтованої парадигми навчання; інноваційність освітніх стандартів, навчальних програм, методів, форм і змісту навчання; орієнтація професійної підготовки майбутніх фахівців на неперервний освітній процес протягом усього життя; інформатизація вищої освіти; гарантована доступність тим, хто навчається, якісної і професійної підготовки; використання комп'ютерно орієнтованих методів, засобів та форм навчання; випереджувальний характер професійної підготовки майбутніх фахівців та її спрямованість на самостійну позааудиторну навчально-пізнавальну діяльність студентів [8; 10; 11; 12].

Системне осмислення проведеного аналізу сутності категорій "готовність до професійної діяльності", "компетентність", специфіки побудови індивідуальної освітньої траєкторії як засобу підвищення рівня професійної компетентності дозволяє вибудувати логіку становлення вчителя-професіонала: від абстрактного уявлення про педагогічні реальності до конкретного ознайомлення з різноманітністю їхніх форм; від цілісного бачення педагогічного процесу до його окремих структурних компонентів; від принципів виховання і навчання до реальної педагогічної дії, зумовленої цими принципами [6].

Висновки. Отже, в умовах Нової української школи актуалізується необхідність розвитку і вдосконалення професійної компетентності вчителя, перед яким сьогодні стоїть завдання підготовки молодого покоління до самостійного життя в непростих реаліях реформованого суспільства.

Стає очевидним, що під час дослідження розвитку змісту фахової підготовки майбутніх учителів на сучасному етапі необхідно враховувати виклики сьогодення. Аналіз впливу розвитку економіки, науки, техніки та культури на зміст вищої професійної освіти дозволяє говорити про їх суттєве об'єктивне ускладнення, спричинене необхідністю розвитку основних характеристик вищої освіти: фундаменталізації фахової підготовки, інтелектуалізації змісту підготовки, виховання ціннісного ставлення до професійної діяльності, забезпечення готовності до вирішення професійних завдань і формування творчого підходу до виконання професійних обов'язків.

Використана література:

1. Бондар С. Компетентність особистості – інтегрований компонент навчальних досягнень учнів / С. Бондар // Біологія і хімія в школі. – 2003. – № 2 – С. 8–9.
2. Вишківська В. Суб'єктивність студентів у навчальному процесі – необхідна умова формування професійної компетентності / В. Вишківська // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 8 (18). – С. 4–5.
3. Вишківська В. Формування у майбутніх учителів здатності до конструювання навчально-пізнавальної діяльності школярів : автореф. ... канд. пед. наук : 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / В. Вишківська. – Київ : Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2006. – 21 с.
4. Вишківська В. Розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців шляхом педагогічного проектування культурно-освітнього середовища закладів вищої освіти / В. Вишківська // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Полтава, 2018. – С. 172–181.
5. Годаванюк Т. Індивідуальне навчання у вищій школі : [монографія] / Т. Годаванюк. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 160 с.
6. Зязюн І. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти / І. Зязюн // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2005. – № 25 – С. 13–18.
7. Зязюн І. Філософія педагогічної дії : [монографія] / І. Зязюн. – Київ ; Черкаси : Вид. від ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
8. Коваль Т. Професійна підготовка з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів / Т. Коваль. – Київ : Ленвіт, 2007. – 264 с.
9. Коростіянець Т. Індивідуальна освітня траєкторія – освітня програма студента / Т. Коростіянець // Науковий вісник Донбасу. – 2013. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2013_1_18.pdf.

10. Кушнірук С. Конкурентоспроможність майбутніх учителів як критерій їх професійної компетентності (теоретичний аналіз проблеми) / С. Кушнірук // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія № 5 "Педагогічні науки : реалії та перспективи". – Випуск 27 : збірник наукових праць / за ред. В. Сергієнка. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – С. 133–140.
11. Кушнірук С. Педагогіка. Курс лекцій : [навчальний посібник для студентів педуніверситетів] / С. Кушнірук. – Київ : НПУ, 2011. – 472 с.
12. Кушнірук С. Навчання в складі малих груп як фактор розвитку пізнавальної активності старшокласників : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / С. Кушнірук ; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. – 21 с.
13. Максименко С. Фахівця потрібно моделювати (Наукові основи готовності випускника педвузу до педагогічної діяльності) / С. Максименко, О. Пелех // Рідна школа. – 1994. – № № 3–4. – С. 68–72.
14. Маркова А. Психологія професіоналізму / А. Маркова. – Москва : Международный гуманитарный фонд "Знание", 1996. – 308 с.
15. Пометун О. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід : [метод. посібник] / О. Пометун, Л. Пироженко. – Київ : А. П. Н., 2002. – 136 с.
16. Суртаева Н. Нетрадиционные педагогические технологии : Парацентрическая технология : [учебно-науч. пособие] / Н. Суртаева. – Москва ; Омск, 1974. – 22 с.
17. Хуторской А. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному? / А. Хуторской. – Москва, 2005. – 383 с.
18. Чошанов М. Гибкая технология проблемно-модульного обучения : [методическое пособие] / М. Чошанов. – Москва, 1996. – 67 с.
19. Kushniruk S. Teaching group activities as an effective form in future competitive teachers training / S. Kushniruk // Actual problems of globalization : Collection of scientific articles. – Midas S. A., Thessaloniki, Greece, 2016. – P. 220–223. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11305>.

References:

1. Bondar S. Kompetentnist osobystosti – intehrovanyi komponent navchalnykh dosiahnen uchniv// Biolohiia i khimiia v shkoli. – 2003. – № 2. – S. 8–9.
2. Vyshkivska V. B. Subiektyvnist studentiv u navchalnomu protsesi – neobkhdna umova formuvannia profesiinoi kompetentsii / V. B. Vyshkivska // Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova: zb. nauk. prats. – K. : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2008. – Vyp. 8 (18). – S. 4–5.
3. Vyshkivska V. B. Formuvannia u maibutnikh uchyteliv zdatnosti do konstruiuvannia navchalno-piznavalnoi diialnosti shkoliariv [Tekst] : Avtoreferat...k. ped. nauk spets.: 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity / Vyshkivska V. B. – K. : Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova, 2006. – 21 s.
4. Vyshkivska V. B. Rozvytok profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv shliakhom pedahohichnoho proektuvannia kulturno-osvitnoho seredovyshcha zakladiv vyshchoi osvity // Estetyka i etyka pedahohichnoi dii: zb.nauk.prats / In-t ped.osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy. Poltava, 2018. – S. 172–181.
5. Hodavaniuk T. L. Indyvidualne navchannia u vyshchii shkoli: monohrafiia / T. L. Hodavaniuk. – K.: NPU im. M.P. Drahomanova, 2010. – 160 s.
6. Ziazun I. A. Filosofiia pedahohichnoi yakosti v systemi neperervnoi osvity / I. A. Ziazun // Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. – 2005. – № 25. – S. 13–18.
7. Ziazun I. A. Filosofiia pedahohichnoi dii: monohrafiia / I. A. Ziazun. – K.; Cherkasy: Vyd. vid ChNU im. B. Khmelnytskoho, 2008. – 608 s.
8. Koval T. I. Profesiina pidhotovka z informatsiinykh tekhnolohii maibutnikh menedzheriv-ekonomistiv / T. I. Koval. – K.: Lenvit, 2007. – 264 s.
9. Korostianets T. P. Indyvidualna osvitnia traiektoriia – osvitnia prohrama studenta / T. P. Korostianets // Naukovyi visnyk Donbasu. – 2013. – № 1. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2013_1_18.pdf.
10. Kushniruk S. A. Konkurentospromozhnist maibutnikh uchyteliv yak kryterii yikh profesiinoi kompetentnosti (teoretychnyi analiz problemy) // Naukovyi chasopys NPU imeni M.P.Drahomanova. Seriia № 5. Pedahohichni nauky : realii ta perspektyvy. – Vypusk 27 : zbirnyk naukovykh prats / za red. V. P. Serhienka. – K.: Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, 2011. – S. 133–140.
11. Kushniruk, S. A. (2011). Pedahohika. Kurs lektzii. [Navchalnyi posibnyk dlia studentiv peduniversytetiv] [Pedagogics. Course of lectures]. Kyiv: NPU, 472 p.
12. Kushniruk S. A. Pedahohika. Kurs lektzii. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv peduniversytetiv / S. A. Kushniruk. – Kyiv: NPU, 2011. – 472 s.
13. Kushniruk S. A. Navchannia v skladi malykh hrup yak faktor rozvytku piznavalnoi aktyvnosti starshoklasnykiv: Avtoref. dys ... kand. ped. nauk: 13.00.01 / Natsionalnyi pedahohichni un- t im. M. P. Drahomanova. – K., 1999. – 21 s.
14. Maksymenko S.D. Fakhivtsia potribno modeliuvaty (Naukovi osnovy hotovnosti vypusknika pedvuzu do pedahohichnoi diialnosti) / S. D. Maksymenko, O. M. Pelekh // Ridna shkola. – 1994. – № 3–4. – S. 68–72.
15. Markova A. K. Psihologiya professionalizma. – M.: Mezhdunarodnyj gumanitarnyj fond "Znanie", 1996. – 308 s.
16. Pomետun O. Interaktyvni tekhnolohii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid: [metod.posib.] / O. Pomետun, L. Pyrozhenko. – K.: A. P. N. – 2002. – 136 s.
17. Surtaeva N. N. Netradicionnye pedagogicheskie tekhnologii: Paracentricheskaya tekhnologiya: ucheb. nauch. posobie / N. N. Surtaeva. – M. – Омск, 1974. – 22 s.
18. Hutorskoj A. V. Metodika lichnostno-orientirovannogo obucheniya. Kak obuchat' vsekh po-raznomu? / A. V. Hutorskoj. – M., 2005. – 383 s.
19. Choshanov M. A. Gibkaya tekhnologiya problemno-modul'nogo obucheniya. Metodicheskoe posobie. – M., 1996. – 67 s.
20. Kushniruk S.A. Teaching group activities as an effective form in future competitive teachers training / S. A. Kushniruk // Actual problems of globalization: Collection of scientific articles. – Midas S.A., Thessaloniki, Greece, 2016. – P. 220–223. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11305>

Вишковская В. Б., Кушнирук С. А. К проблеме формирования профессиональной компетентности учителя Новой украинской школы

В статье исследуется проблема формирования профессиональной компетентности будущих учителей, готовых работать в условиях быстрых информационно-технологических изменений, путем проектирования студентами индивидуальных образовательных траекторий; выясняется сущность категорий "готовность", "профессиональная компетентность", "индивидуальная образовательная траектория", анализируются основные элементы образовательной парадигмы (ценности, мотивы, нормы, цели, позиции участников учебного процесса, формы и методы, средства, контроль и оценка), которые должны быть учтены при ее построении. Актуализируются ведущие тенденции развития профессиональной подготовки будущих учителей на этапе развития Новой украинской школы. Отмечается перспективность обоснованной И. Зязюном логики становления учителя-профессионала и исключительная значимость мысли о том, что смыслом педагогической профессии является ориентация на человека как высшую общественную ценность.

Ключевые слова: профессиональная готовность, компетентность, профессиональная деятельность, индивидуальная образовательная траектория, Новая украинская школа, самоподготовка, самореализация.

Vyshkivska V. A., Kushniruk S. A. The problem of forming the professional competence of the teacher of the New Ukrainian School

The article is researched the problem of forming the professional competence of future teachers, who are ready to work in the conditions of rapid information and technological changes, by designing students individual educational trajectories; the essence of the categories "readiness", "professional competence", "individual educational trajectory" is analyzed, the main elements of the educational paradigm are analyzed (values, motives, norms, goals, positions of participants in the educational process, forms and methods, tools, monitoring and evaluation) The leading trends in the development of professional training for future teachers are being updated at the stage of development of the New Ukrainian School. The perspective of the reasoned logic of I. Zazun of the formation of a professional teacher and the exceptional importance of the idea, that the meaning of the pedagogical profession is the orientation toward man as the highest social value is noted.

Key words: professional readiness, competence, professional activity, individual educational trajectory, New Ukrainian school, self-training, self-realization.

UDC 37.018.43:004

Havrylenko K. M.

STAGES OF DISTANCE EDUCATION

Distance education has always offered much more opportunities for learning than formal educational systems. In modern higher institutions, the students in obtaining professional knowledge and skills tend to use a wide range of modern technological devices, which provide possibilities for studying interactively and independently. The task of distance education is to organize the effective studying process with the minimal teacher's interference.

The paper is devoted to the outlining of distance education main integrated stages. A brief overview of the distance education is given as a structured set of informational resources, organizational and methodological techniques, special computer programs, and as an independent didactic system including a number of important components. The main types of the distance education process in a knowledge-intensive educational environment of the traditional organization of the educational process were analyzed according to their potential for practical implementation of distance education system.

Key words: distance education, distance learning system, higher education, integrated stages, knowledge-intensive educational environment, types of distance education.

Distance education is an important component of the modern education system and has been playing a vital role in teaching modern university students. A successful implementation in a system of continuing higher education it possible either as a blend of traditional teaching with modern information technologies and specially tailored distance courses or their elements or as an independent set of courses aimed at teaching correspondence students with minimal teacher's mediation. Distance learning effectiveness is highly dependent on the balanced of traditional university training and optimal use of computer resources for distance learning.

The successful implementation of the distance education is possible on conditions of the development of training techniques and components of the educational process, the provision of a unified structure of educational and methodological conditions, and the support of the participants' internal and external communication in the distance education system.

In the context of our research distance learning stages were discussed in a range of publications. The problem of logical implementation of distance learning techniques in modern universities described in the works of R. Delling, D. Keegan, M. Simmons, A. Clark, M. Tompson, E. Polat and others.

The problems of successful realization of distance education were also studied by the Ukrainian scientists in the following aspects: conceptual pedagogical provisions on distance learning (O. Andreev, V. Kukharenko, V. Lugovoi, S. Sysoeva, B. Shunevich, etc.); methodological foundations of electronic pedagogical and didactic principles of